

בתי המשפט

198511/02 א		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
23/09/2004		בפני:	כב' השופטת נועה גרוסמן
תאריך:			

בעניין:

סמואל וורן
ע"י ב"כ עו"ד צילי אולשן
- נ ג ד -
התובע

1. מלון פרימה אסטור
2. מגדל חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד לוטן טייטלר
הנתבעות

פסק דין

בפני תביעה כספית על סך 40,100 ש"ח נכון למועד הגשתה 29.8.02.

א. הרקע העובדתי:

1. התובע הינו אזרח קנדי, הגיע לחופשה לארץ והתארח הוא ואשתו החל מיום 1.4.2001, בבית המלון פרימה אסטור בתל אביב, הוא הנתבע 1.

התובע ביקש להשתמש בכספת ההפקדה המצויה בחדרו ועל כן הנהלת המלון מסרה לו מסי קוד מיוחד שידוע רק לו, למשתמש. התובע טוען, כי הפקיד בכספת כסף.

לגרסתו, ביום 13.5.01, טרם יציאת התובע לחופשה באילת, הפקיד בכספת המלון כסף במזומן לפי הפרוט הבא: \$8,800 ארה"ב, \$300 קנדי ו-2,000 ₪ במזומן.

ביום 16.5.01, ניסה התובע ללא הצלחה לפתוח את הכספת שבחדרו, התובע פנה לעובדי המלון אולם רק ביום 18.5.01, נפתחה הכספת ע"י עובד המלון ונמצאה ריקה. התובע דיווח על הארוע להנהלת המלון והגיש תלונה במשטרה.

התובע טוען כי באותו יום נפרצה כספת נוספת במלון של תייר יהודי מגרמניה, מר שפירא, אולם מר שפירא פוצה ע"י נתבעת 2, מבטחת בית המלון.

התובע עותר להשבת הכספים שנגנבו.

מכאן הגשת התביעה.

2. מטעם התובע העיד התובע בעצמו ומטעם הנתבעים העידה בבית המשפט מנהלת בית המלון דאז וכיום,

גבי פאלק.

ב. טענות הצדדים:

3. התובע טוען כי הנתבעים אינם מכחישים את אירוע הפריצה ואף מודים באירוע נוסף של פריצה שארע באותו יום בחדר של אורח אחר במלון. אותו אורח פוצה ע"י המלון ו/או המבטחת שלו. אולם התובע לא פוצה.

התובע טוען כי בשעה שאורח מלון מבקש מעובדי בית המלון לעשות שימוש בכספת שבחדרו אזי חזקה על הנהלת בית המלון כי יודעת היא כי האורח מתכוון להפקיד בכספת המלון כסף ודברי ערך ובכך למעשה חשב התובע כי כספו יהיה בטוח ושמור בכספת בית המלון.

4. הנתבעים טוענים כי בעת כניסתו למלון, חתם התובע על כרטיס ההרשמה בו נרשם מפורשות כי המלון אינו אחראי בגין אבדן חפצי ערך.

בנוסף, התובע לא דיווח להנהלת המלון על הסכומים שהופקדו לטענתו בכספת וזאת בניגוד לסעיף 12(ג) לחוק השומרים, התשכ"ז-1967. בשונה מהאורח האחר, שהתלונן על פריצה באותו מועד, מר שפירא תייר מגרמניה, לא היתה בידי התובע אסמכתא כתובה אודות סכום הכסף שהיה ברשותו. משכך, סברו הנתבעים או מי מהם, כי אין לתובע ראיות ממשיות אודות תכולת הכספת.

ג. הטענות השנויות במחלוקת:

5. האם בית המלון אחראי לפצות את אורח המלון בגין אובדן כספו כתוצאה מפריצת הכספת שבחדרו? שאלה עקרונית זו תיבחן לאור סעיף 12 לחוק השומרים שעניינו "דין בעל בית מלון לעניין נכסים של אורח המלון". מבחינה ראייתית יש לבחון עובדתית האם התובע, הריס את נטל ההוכחה המוטל עליו, בדבר סכום הכסף שלטענתו היה מופקד בכספת.

ד. דיון:

6. סעיף 12 לחוק השומרים, תשכ"ז-1967 שכותרתו "דין בעל מלון" מורה כדלקמן:

"(א) בסעיף זה -

"מלון" - לרבות פנסיון ובית אירוח אחר;

"בעל מלון" - לרבות מי שבידו ניהול של מלון;

"אורח" - מי שניתן לו מקום לינה במלון.

(ב) לענין נכסים של אורח הנמצאים במלון, דין בעל המלון כדין שומר שכר.

(ג) היו הנכסים כספים, ניירות ערך או חפצי ערך אחרים, לא יחול סעיף קטן (ב) אלא אם הודיע עליהם האורח לבעל המלון ומסרם, לפי דרישתו, להחזקתו."

7. הנתבעות טוענות כי חל עליהם הפטור הקיים בסעיף קטן (ג) זאת כיוון שהתובע הפקיד בכספת כספים ועל פי מצוות סעיף 12 (ג) לחוק השומרים, היה עליו להודיע על כך להנהלת המלון כמו כן

היה עליו להודיע את גובה סכום הכספים המופקדים בכספת.

לאור טענת הנתבעות דלעיל, מתבקשת השאלה, האם יש להטיל אחריות מלאה על אורח המלון למסור פרטים על הנכסים אותם רוצה להפקיד בכספת מבלי שתהא אחריות על הנהלת המלון לברר ביוזמתה את תוכן הרכוש המופקד בכספת למשל על ידי הפניית שאלון לאורח המלון בעניין זה בשעה שמבקש לעשות שימוש בכספת המלון?

8. לשם מענה על שאלה זו, אפנה לשם השוואה לדין החל בדיני ביטוח בעניין חובת הגילוי המוטלת הן על המבוטח- רוכש פוליסת הביטוח והן על המבטחת- חברת הביטוח.

סעיף 6 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, שעניינו "חובת גילוי" מורה כדלקמן:

"(א) הציג המבטח למבוטח לפני כריתת החוזה, אם בטופס של הצעת ביטוח ואם בדרך אחרת שבכתב, שאלה בענין שיש בו כדי להשפיע על נכונותו של מבטח סביר לכרות את החוזה בכלל או לכרותו בתנאים שבו (להלן - ענין מהותי), על המבוטח להשיב עליה בכתב תשובה מלאה וכנה.

(ב) שאלה גורפת הכורכת ענינים שונים, ללא אבחנה ביניהם, אינה מחייבת תשובה כאמור אלא אם היתה סבירה בעת כריתת החוזה.

(ג) הסתרה בכוונת מרמה מצד המבוטח של ענין שהוא ידע כי הוא ענין מהותי, דינה כדין מתן תשובה שאינה מלאה וכנה".

סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח קובע חובה על המבטחת להבליט הגבלות בפוליסה:

"תנאי או סייג לחבות המבטח או להיקפה יפורטו בפוליסה בסמוך לנושא שהם נוגעים לו, או יצינו בה בהבלטה מיוחדת; תנאי או סייג שלא נתקיימה בהם הוראה זו, אין המבטח זכאי להסתמך עליהם".

ברע"א 3577/93 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ. אהרון מוריאנו, פ"ד מח (4) 70, קובע לעניין סעיף 3 כדלקמן:

"החוק מתנה הכרה בסייג לחבות בכך שתקויים הוראתו של הסעיף האמור. על פי סעיף 3 סייג החבות או התנאות תלויים בהופעת הסיוג או ההתניה סמוך לנושא הנדון (הנושא המסווג או המותנה) או הבלטה מיוחדת שלו. סעיף 3 לחוק משתלב בתכלית הכללית של החוק שהיא ההגנה על אינטרס המבוטח. הסעיף אינו מאפשר למבטח להגניב לפוליסה תניות המסייגות את החבות. החוק מטיל נטל על המבטח כדי להעלות את ההסתברות שהמבוטח ידע את הסייגים לחבות".

סעיף 3 הנ"ל פורש על ידי הפסיקה בצורה מרחיבה באופן שמטרתו לוודא כי המבוטח מודע לסייגים שבפוליסה, כך בע"א 4819/92 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' מנשה ישר פ"ד מט (2) (749) נקבע כי:

"סיוג של חבות חוזית חייב להיעשות באופן מפורש, בולט וברור. סעיף 3 לחוק חוזה הביטוח מטיל חובה להבליט בחוזה ביטוח הגבלות שהן בגדר תנאי או סייג לחבותו של המבטח. הוא קובע שתי חלופות - או פירוט הסייג בסמוך לנושא שהוא נוגע לו, או צינון בפוליסה בהבלטה מיוחדת. שתי החלופות עשויות מעור אחד ומכוונות לאותה מטרה: מניעת הבלעה של תנאי או סייג. אופן הבלטת ההגבלה או הסייג נתון לבחירת המבטח, אולם מדובר בחובה הכלולה בהוראה כופה, וחובה על המבטח להיזקק לפחות לאחת החלופות האמורות (שם 762 ז, 768 ז 769ג).

תכליתו של סעיף 3 לחוק היא להסב את תשומת לבו של המבוטח, אל הגבלות החבות של המבטחת, לתנאי מסייג השזור לתוך הטקסט. לפיכך, על חברת הביטוח לדאוג שהמבוטח יהיה ער להחרגות ולסיכונים שבפוליסה. ומשלא עשתה כן לא תוכל להסתמך על הסייגים. הדבר נכתב במפורש בעניין אליהו הנ"ל:

"חברת ביטוח, שלא דאגה לוודא שהמבוטח יהיה ער לסייגים שנקבעו על-ידיה, לא תוכל מאוחר יותר, על סמך אותם סייגים, להתנער מחבותה על-פי הפוליסה. חברת הביטוח פועלת באופן לגיטימי בסייגה את גבולות חבותה, אולם היא גם נוטלת על עצמה, יחד עם זאת, אחריות אקטיבית, בדמות חובת הגילוי והוודוא. היא חייבת להסב את תשומת לב המבוטח לתנאי הפוליסה, בצורה שתהא מובנת וברורה לו, ולוודא את ערנותו לכך שתוקפה חל רק בהתקיים אותם תנאים וכי בהיעדרם לא יוכל להינות מזכות השיפוי".

(שם ע' 773 ו-ז)

9. סעיף 6 לחוק חוזה ביטוח דן בחובת גילוי של מבוטח, על פי סעיף 6, על המבוטח להשיב תשובות מלאות לשאלות שמציגה לו חברת הביטוח בשאלון.

תנאי מקדמי הוא שחברת הביטוח תציג למבוטח שאלון בכתב ורק אחרי שהמבטחת הציגה למבוטח שאלון, רק אז קמה חובתו של המבוטח להשיב שאלות מלאות וכנות לשאלון.

לענייננו, יש לדחות את טענת הנתבעות כי התובע לא דיווח להנהלת המלון על הסכומים אשר הופקדו ע"י התובע בכספת. כלומר, הנהלת המלון מטילה על אורח המלון אחריות מוחלטת לעניין חובת הדיווח לגבי תוכן ההפקדה בכספת.

מתבקשת השאלה, מה עשתה הנהלת המלון, מטעמה, כדי לברר מה האורח מתכוון להפקיד בכספת?

כשאורח מגיע לבית מלון ומבקש לעשות שימוש בכספת המלון, על עובדי בית המלון להפנות אליו שאלון בכתב לעניין תוכן ההפקדה, קרי האם הנכסים שאותם עומד האורח להפקיד בכספת הינם כספים או ניירות ערך או חפצי ערך ואם כן יש ליתן פרוט מדוייק. בדיוק כפי שכל בית מלון מציג לאורח בטרם קבלת החדר שאלון קצר בעניין פרטיו האישיים, פרטי כרטיס האשראי של האורח ובכך למעשה הנהלת המלון דואגת לכסות את עצמה בעניין תשלום כספי של האורח עבור החדר ועבור כל השימושים שעושה במלון.

כך גם בעניין הכספת, על הנהלת המלון לדאוג לעשות את המוטל עליה ולהכין שאלון קבוע לאורח המבקש לעשות שימוש בכספת בית המלון, ורק לאחר שהנהלת המלון תדאג להציג "שאלון בכתב", רק אז תקום חובת אורח המלון להשיב תשובות מלאות וכנות על השאלות, בדיוק לפי הכללים המוטלים ביחסים שבין המבטחת-למבוטח מכוח דיני ביטוח.

10. ראינו כי עפ"י סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח, מוטלת על חברת הביטוח לא רק חובת "הגילוי", אלא מוטלת עליה אף חובת "הוודוא". כלומר, על חברת הביטוח לדאוג לכך שהמבוטח יהיה ער להחרגות ולסיכונים שבפוליסה.

עניין זה מביא אותנו לטענתן השניה של הנתבעות כי התובע חתם על כרטיס ההרשמה בעת כניסתו למלון, בו נרשם במפורש כי המלון אינו אחראי בגין אבדן חפצי ערך. כרטיס ההרשמה צורף לראיות ההגנה וסומן נ/1.

מעיון בכרטיס ההרשמה, מצאתי כי תנאי החרגה הנ"ל, לא סומן בצורה ברורה הבולטת לעין, כך ש"אדם סביר מן הישוב" לא היה שם לב לתנאי זה. בנוסף, ברגע שהנהלת המלון מכניסה תנאי

פטור מאחריות של המלון לאובדן חפצי ערך, עליה להפנות את ערנות ותשומת לב האורח לתנאי זה בצורה שתהא מובנת וברורה לו.

עניין זה מקבל חשיבות יתרה, לנוכח העובדה כי הנהלת המלון מציינת כי היא אינה אחראית לאובדן חפצי ערך, אולם הנהלת המלון אינה מציינת במפורש כי "הנהלת המלון אינה אחראית לאובדן חפצי ערך המופקדים בתוך כספת", הלוא זה עניין אחר לגמרי. היה ונצא מתוך נקודת הנחה כי אורח המלון קרא את סעיף הפטור של אחריות המלון מאובדן חפצי ערך, לא סביר להניח כי האורח המבקש לעשות שימוש בכספת יעלה על דעתו כי הנהלת המלון תהא פטורה מאחריות מאובדן חפצי ערך מתוך המחבוא השמור ביותר בבית המלון, "הכספת". יש לזכור כי אורח המלון נדרש למלא את טופס ההרשמה בו יש את סעיף הפטור בשעה שהוא נכנס למלון. לעומת זאת כשהאורח מבקש לעשות שימוש בכספת, הנהלת המלון אינה דואגת לתת לו במעמד זה טופס שבו רשום במפורש כי הנהלת המלון אינה אחראית על אובדן מתוך הכספת עצמה. נניח, כי האורח מבקש לעשות שימוש בכספת יומיים לאחר יום ההגעה שלו למלון, האם נדרוש מהאורח לזכור את הסעיף הקטן של פטור המלון מאחריות, המובלע בתוך כרטיס ההרשמה אותו נדרש האורח למלא ביום ההגעה למלון? התשובה לכך היא שלילית, כמובן.

11. חיזוק לדבריי אלה אני מוצאת מעדותה של מנהלת המלון, גבי פאלק לכך שהנהלת המלון עוצמת עיניה. היא יודעת שאורח המבקש לעשות שימוש בכספת, אותה הוא שוכר בנפרד מן החדר, מפקיד שם חפצי ערך. בכל זאת היא אינה שואלת אותו מה הם החפצים המופקדים בכספת ולא מפנה את תשומת ליבו לסעיף הפטור הכללי שבכרטיס ההרשמה. בשעת גניבה או פריצה היא מתנערת מאחריות. ואלה הם דבריה:

ש: הנוהל של השימוש בכספות, כשאדם מזמין חדר, האם הכספת זה משהו שהוא מזמין במיוחד או שזה מגיע ישר עם החדר?

ת: הכספת היא קומבינציה. צריך לקבל מספר מיוחד שמכניסים לכספת. מכניסים את הפין הזה. ולפעמים האורח הקודם משאיר את זה שם. אבל האדם מכניס את הקומבינציה שלו. רק הוא יודע עליה.

ש: הוא מקבל את הפין אוטומטית כשהוא מגיע למלון או שצריך לבקש במיוחד?

ת: צריך לבקש.

ש: בתור אדם סביר, וכמנהל מלון שנים רבות, כשאדם מבקש פין לכספת הוא מזמין כדי לשים חפצי ערך.

ת: נכון. גם אני נוהגת כך.

ש: כשאדם מבקש כספת שואלים אותו מה הוא שם שם?
ת: אף פעם לא.

(עמ' 8 לפרוטוקול, שורות 5-16).

12. אין חולק כי ארעה פריצה לכספת התובע ולכספת אורח נוסף ששהה במלון.

מנהלת המלון, גבי פאלק, טוענת בעדותה כי לאורח הנוסף שהכספת שבחדרו נפרצה, חברת הביטוח המבטחת את בית המלון פיצתה אותו, וזאת על אף שהוא חתם על טופס "כרטיס

ההרשמה" המכיל את סעיף הפטור וזאת לטענתה כי אורח המלון הציג קבלות על הסכומים הכספים שהפקיד בכספת. כך שנראה כי הנתבעות מודות למעשה באחריותם לפיצוי אורח שכספתו נפרצה. ואלה הם דבריה:

ש: באותה תקופה היו עוד פריצות במלון?

ת: היה ארוע נוסף. אני זוכרת שבגרמניה...

ש: מר שפירא?

ת: נכון. מר שפירא מגרמניה הוא אמר שגנבו לו מהכספת בחדר כסף. אני לא זוכרת באיזה מטבע מדובר. הוא דיבר על 45,000 ₪. לא זוכרת איזה מטבע זה היה?

ש: האם את יודעת שחברת הביטוח פיצתה את האדון?

ת: אני יודעת שחברת הביטוח פיצתה אותו. הוא הראה להם קבלה שהוא הוציא בגרמניה את אותו סכום.

ש: הוא לא חתם על אותו טופס שמרשי חתם שלמלון אין אחריות על חפציו?

ת: הוא לבטח חתם. כי כולם חותמים.

(עמ' 7-8 לפרוטוקול).

עלי לומר, כי מנהלת המלון העידה באופן שוטף אך דווקא מעדותה, עלה חיזוק לגירסתו של התובע. כך למשל הודתה בגלוי, כי המלון לא הסביר לתובע את תוכן המסמך עליו חתם, מסמך אשר אמור להפטיר את המלון מאחריות. **ראה עמ' 8 לפרוטוקול שורות 19-22.** עוד נשאלה מדוע לא הגיע חוקר שבדק את מקרה הפריצה. הרי חזקה כי למלון יש אינטרס לבלום ארועים כאלה על דרך של בדיקה יסודית. על כך השיבה בגלוי, כי אין לה תשובה ואת השאלה יש להפנות לחברת הביטוח. **עמ' 8 לפרוטוקול שורות 25-26.** הרושם הכללי שעלה מעדותה, כי אכן ארע אירוע פריצה כפי שטוען התובע. האירוע לא נבדק כהלכה ע"י הגורמים המוסמכים.

התובע לא קיבל פיצוי בגין אירוע הפריצה, שכן הנתבעות ניתלו בתירוצים פורמאליים גרידא: טופס ההפטר עליו חתם מבלי שתוכנו הוסבר לו, והעדר אסמכתא כתובה לסכום הכסף שהיה בכספת. זאת למרות שהנתבעות ידעו היטב כי באותו מועד היתה פריצה נוספת לכספת של אורח אחר שהיה במלון. שם החליטו לפצות רק לאור העובדה שהיתה אסמכתא, למרות שהיה טופס הפטר. **ראה עדותה של גב' פאלק עמ' 8 לפרוטוקול שורות 3-4.**

13. מנהלת המלון טוענת כי פיצו את מר שפירא כיוון שהראה לחברת הביטוח קבלה שהוציא בגרמניה את אותו סכום.

הסיבה לכך שפיצוי דומה לא הוענק לתובע שכאן, היא כאמור העדרה של אסמכתא למשיכת והבאת סכום כסף כזה לישראל.

דא עקא, בכסף מזומן עסקינן.

גלוי וידוע, כי לא כל סכום במזומנים, זוכה לתיעוד.

במיוחד כאשר מדובר בתושב חוץ, המגיע לישראל. כאשר אותו תושב מביא עימו כסף מזומן, אין הוא בהכרח דואג לתיעוד.

פעמים, הוא אף אינו מעוניין בתיעוד שכזה. יש תושבי חוץ המביאים עימם ממקום מושבם סכומי כסף גדולים במזומן, לארצנו הקטנטונת. יש המביאים סכומים אלה לצורך הוצאות שוטפות בזמן שהותם בישראל. יש המביאים סכומים גדולים יותר, גם כן במזומן, לצורך השקעות דיסקרטיות. המעוניינים בדיסקרטיות אינם מעוניינים בתיעוד והעדרו של התיעוד אינו מכשיל את טענתם, כי הביאו כספים עימם.

מבחינה זו, כאשר נפרצת כספת המלון, יש ליתן משקל לאמינות האישית. התובע דכאן עשה רושם אמין ביותר על דוכן העדים. מדובר באדם המבקר בישראל לעיתים מזומנות, ומשתקע פעם אחר פעם במלון הנתבע. התובע העיד בצורה ראויה ואמינה.

מדובר באדם מכובד, מבוגר ונשוא פנים המתארח במלון זה דרך קבע. עדותו שיכנעה אותי, כי אכן הפקיד בכסף המלון שבחדרו את הסכום הנטען על ידו.

עדותו תאמה גם את הגירסה שמסר בעדותו במשטרה.

14. בנסיבות אלה, קמה חובה לנתבעות כלפי התובע.
15. המסמך הסטנדרטי, הקצרצר, עליו הוחתם התובע ביעף טרם נכנס לחדרו, כאשר תוכנו כלל לא הוסבר לו כדבעי ע"י פקיד המלון, אינו מפטיר את הנתבעת מאחריותה. מבחינה חוזית, אין הנתבעת יכולה להסתמך על כתב זה, בלי שתוכנו הוסבר כהלכה.

אין לשכוח כי לנתבעות אחריות כלפי התובע. הכספת היתה בחדר במלון. החדר נמצא בשליטת ובחזקת המלון.

מחובתו של המלון לספק לאורחיו תנאים ראויים, ובין השאר, תחושת ביטחון כי חפציהם האישיים לא ייגנבו ע"י מי מבאי המלון האחרים.

קל וחומר, כאשר מדובר באורח ששכר כספת, כדי להבטיח את חפציו ורכושו במשנה זהירות. גם דיני הרשלנות מוליכים איפוא לחיוב התובע.

נסיבות הפריצה שארעה לכספת התובע בתוך חדרו שבמלון, נעלמו מעינינו במסגרת תיק זה ולא הוצגה בפניי חקירת המשטרה ומסקנותיה לעניין אחריות המלון לאירוע הפריצה. החובה להביא נתונים אלו, כדי לנקות את חשד הרשלנות, רובצת על שכם הנתבעות. משלא עשו כן, פועל החסר לחובתן.

התנהלות הנתבעות:

16. התנהלותן של הנתבעות כלפי התובע, לא היתה תקינה. גם ניהול התיק לקה בחסר. תיק זה הוגש בדיון מהיר והיה אמור להסתיים בישיבה אחת. הישיבה הראשונה התקיימה ביום 5.3.03. התובע שהוא תושב חוץ הגיע לישיבה והיה מוכן להחקר על תצהירו באותו מעמד. בא כוח הנתבעות סרבה לחקור אותו באותה ישיבה בטענות שונות.

בין השאר טענה, כי יש צורך במתורגמן והיא לא תוכל לחקור אותו בשפה האנגלית. לאחר הליכי בר"ע קוימה ישיבה ראשונה רק ביום 11.5.04 כאשר התובע נדרש להגיע במיוחד לישראל במיוחד לצורך כך. הוא אומנם שילב זאת עם חופשה, אך ניתן היה לחסוך שנה של המתנה מיותרת, ולגוון את החופשה בדרך נעימה יותר, מאשר ביקורים חוזרים בהיכל המשפט בתל-אביב.

זאת ועוד, עקב דרישתה הקודמת של בא כוח הנתבעות, גזר התובע על עצמו הוצאה של מתורגמנית. המתורגמנית היתה מיותרת לחלוטין והיה ברור כי ניתן לחקור את התובע בלעדיה. החקירה עצמה היתה קצרה ומשתרעת על פני פחות משני עמודי פרוטוקול.

האם לצורך כך היה כדאי להמתין שנה?

האם אי אפשר היה לשמור על הוראות סדר הדין בדיון מהיר, פרק ט"ז 1 לתסד"א תשמ"ד-1984?
קבוע בתקנה 214 י"ד (א): "הדיון בתובענה בסדר דין מהיר יסתיים בתוך יום אחד...".

אילו הנתבעות היו נוהגות עפ"י התקנה, נערכות לחקירתו של מר וורן ביום 3.5.03 ומביאות את העדה גב' פאלק באותו יום, היתה אכן התובענה היתה מסתיימת ביום אחד כמצוות מתקין התקנות. במקום זאת משכו את הזמן בתירוצים כאלה ואחרים וגרמו לתובע הוצאות מיותרות של שתי ישיבות נוספות ומתורגמנית.

על בית המשפט, ליתן ביטוי לכך בפסיקת הוצאות ריאליות.

17. סוף דבר:

אני מחייבת את הנתבעות ביחד ולחוד לשלם לתובע סך של 40,100 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין ממועד הגשת התביעה ועד למועד התשלום המלא בפועל.

כמו כן, תשלמנה הנתבעות לתובע שכר טרחת עורך דין והוצאות משפט בסך של 20,000 ₪ בצרוף מע"מ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתנה היום ח' בתשרי, תשס"ה (23 בספטמבר 2004) בהעדר הצדדים.

גרוסמן נועה, שופטת